

Tá ið vit stutt fyri krígslok vóru komin til Havnar at búgva, varð pápi mín, sum í sínum unglinga- og skúlaárum í Havn hevði spælt rættiliga dúgliga upp á fiól, biðin um at koma og spæla við í sangorkestrinum »Ljómur«. Var onkuntíð við og lurtaði og varnaðist tá bragðligan mann, sum sat undir liðini á pápa mínum og spældi av lív og sál. Maðurin var Viggo Dal-Christiansen, sum so bráðliga andaðist beint fyri seinastu jól.

Eini tvey ár seinni, vit búðu tá í »Gamla Hospital«, var ofta fiólspeil at hoyra, tá ið tú komst framvið har niðri við Rættará. Gjördist varur við, at hesin ljómur kom úr húsunum, har Viggo búið saman við ungu konu sínari. Eitt kvöldið komu tey bæði inn á gólvíð hjá okkum. Ørindini, minnst eg, høvdu samband við fiólduettir Pleyels, sum Viggo og pabba, báðir fyrrverandi næmingar bæði hjá Bager Hansen og Johannes Andreassen, mundu ætla sær at spæla saman. Hetta var fyrsta sinnið, eg hitti Torgerð og Viggo. Ár seinni, komin heim til jóla, um tað so var sum lærari av bygd ella sum lesandi uttan úr londum, var tað ofta so, at ikki varð farið rættiliga út at keypa jólagávur fyrr enn sjálvan jólaaftan. Tað seinasta at hugsa um, áðrenn klokkan fór um tól, var vanliga at fara og finna sær sjálvum eitt slips, einar hosur ella kanska eina skjúrtu. Hesar handilsferðir í evstu løtu endaðu tá aloftast hjá Viggo Dal-Christiansen í Tórsgøtu. Har fekt tú altíð dygdarvörur, fryntlugar var Viggo, og hann stendur mær enn í huganum, har hann á trappusteininum, altíð nobelt og elegant flatin, tók sær stundir til lítið prát og við einum hugnaligum brosi ynskti gleðilig jól.

Kendi væl Viggo tá, hevði so mangan upplivað hann trúfastan í kamarorkestrinum Tórshavnar Musikkskúli bæði úti á bókasavninum og í Kommunuskúlahøllini, har orkestrið seinni helt til. Og tá ein sjálvur var farin undir tónleikatiltøk, var Viggo eins væl og leiðari orkestursins Erik Petersen, Verland Johannes, Christian Dahl-Restorff, Thomas Nygaard, Tórborj Sørensen, Rigmor Restorff og fleiri við, sum tá myndaðu klassiska tónleikalfívið í Havn, altíð til reiðar at hjálpa. Og hesi fólkinu kundu tú líta á! Havi hann í nevna dómi, um enn tað ikki hevur beinleiðis við Viggo at gera:

Á fyrsta sanglærarskeiði okkara – tað var í 1962 – hevði kórleiðarin brúk fyri

Musikkklærarin Viggo Dal-Christiansen

Viggo við fiólíni

instrumentalistum. Tað var leyst og liðugt beinanvegin, hesi omanfyri nevndu vóru til leikin fús. Á konsertini, sum skeiðið endaði við, var Verland so sera fínt flatin, myrk klæði, skínandi hvíta skjúrtu við knekkflipp og butterfly. »Hví mundi Verland hava latið seg so í stásklæði?« varð spurt. Jú, Verland var tá beint komin úr kirkni, har dóttir hansara var vörðin gift, og sum hini nú vóru við at sessast um brúdleypsborðið, stóð brúðarfaðirin tryggur og trúfastur í konserthøllini við sínum kontrabassi og bar uppi orkestruspælinum, soleiðis sum hansara lutur ongantíð lá eftir, tá ið tað um tónleikalfívið ráddi. At nýta høvi til at taka hetta dómið við í endurminnandi hugleiðingum um Viggo Dal-Christiansen er kanska ikki so burturvið, tí trúskapur sum hesin var just aðaleyðkenni eisini hjá Viggo í øllum tí áralanga samstarvi, mær untist at hava við hann.

Í 1968 kom Martin Holm, táverandi rektari á Føroya Lærarskúla, og spurdi meg sum tónleikalærara skúlans, hvønn hann skuldi heita á at taka sær av fiólundirvísingini, sum Erik Petersen og seinni eisini Thomas Nygaard høvdu havt um hendur. Mær var tá ongín ivi í at vísa til Viggo Dal-Christiansen, og einar tveir dagar seinni hiti Martin Viggo á posthúsinum bar upp á mál um hetta. »Gaman í«, var snøgga svarið. Viggo var tá

58 ára gamal, men henda stuttorðaða avtala kom til at tryggja lærarskúlanum dygdargóða fiólundirvísing í ikki minni enn 18 ár.

Viggo var ikki hálvur í nøkrum, og ikki minst hesa nýggju uppgávu framdi hann av fullum huga. Næmingarnir trivst væl hjá honum, og væl rann saman okkara millum. Ongantíð bar hann seg undan, um tú komst við rimiligum hugskotum; men var tað okkurt, sum honum ikki hóvaði, segði hann frá og tað ikki altíð við mykendum, tí brályntur maður var Viggo, tó altíð so at rættisinni var í háseti.

Mong hugnalig jólahald eru at minnst afturat, har vit báðir skipaðu fyri tí musikkalska og næmingar frá teirri tóðini tosa eisini enn um, tá ið vit við lærarskúlaorkestrinum – fiólir, blokkfloytur og Orff-ljóðfóru – fóru út um býarmark, til Kvívíkar, Haldarsvíkar og eisini norður til Eidis at hava konsert. Og so er ikki um at tala okkara »kulturvika«, tá ið lærarskúlin við sjónleiki, dansi, sangi og spæli kvöld eftir kvöld fylti skúlahøllina til frama fyri 10-mannafarið »Tívil«, sum næmingar, ið eftir komu, tó tverrið avreiddu aftur, og sum nú ber navnið »Nólsøyingur«. Violin hjá Viggo var á lofti, har tórvur var á tí, og vit báðir spældu saman bæði í kæti og álvara. Vi lærarskúla-lærarar frá teimum árunum minnst Viggo sum ein góð-

an felaga, sum eisini við sínum frálíka og skemtingarsama frásøgukynstri setti dám á so manga hugnaliga samkomu.

Í 1972 kom Árni Hansen heim at virka eftir lokna útbúgving á konservatorium í Danmark og arbeiði har í nøkur ár. Árni gjørdist klaverlærari á lærarskúlanum; men serliga á Venjingarskúlanum fekk hann íbirt eitt skúlatónleikaligt virksemi, sum gjørdist frymýndarligt. Síð besta stuðul fekk hann frá Viggo, sum nú so rættiliga fór undir at læra eisini børn á Venjingarskúlanum fiólspeil. Hesar umstøður fingur varandi týðning fyri føroyskt tónleikalív, tí millum teirra, sum her fingur lagt haldgott stuði, teljast nakrir av okkara bestu strúkarum í dag. Nevnst skulu Óli Jákup Gaard-Hansen, Sámal Petersen og Laila Nielsen, sum øll trý gjørdust tónleikarar burturav. Hin gávurki Anfinn Joensen var í fleir ár saman við øðrum næmingum at síggja undir liðini á sínum gamla lærara í symfoniorkestrinum, áðrenn hann fór undir aðra útbúgving, og av privatum næmingum hjá Viggo fyri hesa tíð kunnu nevntast Jon Waagstein Rasmussen, Ólavur Jøkladal, Godt-fred Joensen, Herluf Lützen og hin fíðleikandi lekkin Heðin Thomsen. Eisini Jóannes Madsen, sum nú er dyggur stuðul bæði í Tórshavnar Kamarorkestri og Føroya Symfoniorkestri, er

Viggo takksamur fyri at fiólín gjørdist hansara yndisljóðfóru.

Og so mong onnur, núverandi lærarar eins væl og fyrrverandi venjingarskúlabørn, hava góð minni frá tónleikatímum hjá Viggo úti á Frælsinum. Men eisini í heimum hjá Viggo og Torgerð í Tungu, eitt heim har hin dyggiligasti kvalitetssansur møtur tær í ystu gátt, var mangan strúkaraljómur at hoyra. Gamli næmingar, komnir aftur uttan av landi, leitaðu javnan aftur til hesar samanspælslötur, og hvørja høgtíð stóðu blómur á borðinum frá takksomum næmingum.

Um seg sjálvan greiddi Viggo frá, at hann hevði verið ein rættiliga villur og óregerligur smádrongur, sum streyk úti frá morgni til myrks og tá helst niðri í Vágshotni, har tað tá var fjørulendi, ella um borð á lossijaktum og fiskiförum. Tá ið hann var sjei ára gamal vildi Sophus, pápi hansara, roynd at vekja honum áhuga eisini fyri onkrum meira gagnligum. Fekk tá urmakarn Karl Einarsson at keypa lítla fiól niðri – kostaði 30 kr. – og fór so til hin gamla meistaran Georg Hansen, vanliga nevndur Bager Hansen, at fáa hann at taka sær av soninum. Men lítið bar til teirra millum. Hetta at skula møta til undirvísing og standa og strúka upp á ein fiólstrong var ikki nakað fyri Viggo. Illa fekt hann til at læra seg

nótar, hugdi bert eftir, har hin gamli setti fingarnar og gjørdi so hareftir, at venja heima hevði hann ikki bindindi til og illa møtti hann upp. Heima varnaðust tey hetta ikki, tí líti Viggo fór av húsinum við fiólkassanum í hond, men lítið vistu foreldrin, at hann í staðin fyrri at fara til undirvísing, bara krógvaði violínina onkustaðni og so helt oman í fjørna. Systkinabarn hansara Christian Dahl-Restorff minnst, at fiólín hjá Viggo plagdi at standa í kjallaranum hjá teimum niðri við Áarvegin. Ein dagin fekk Sophus so bræv frá Bager Hansen, at hann ikki longur vildi hava ábyrgdina av at skula læra son hansara tónleik. »Han kommer aldri til at læra at spæla violin«, var skoðsmálið Viggo fekk eftir hesar fyrstu royndir.

Men so skuldi tóbetur ikki verða. Í 1921 – Viggo var tá 10 ára gamal – kom Johannes Andreassen heim eftir longri uttanlandsferð og kom at búgva uppi á loftinum í heiminum hjá Viggo. Um henda legenderiska sjómann úr Hvalba, sum fór í land í Australia, keypti sær dýra og góða fiól, fann sær lærara har, kom seinni til USA, har hann vann sær gullmerki á tónlistaskúla, átti meira at verið skrivað. Helst hevur hesin listamaður varmast, hvat ið búið í hesum livandi eyga, hevur kanska fingið eyga á lítla fiólina hjá Viggo og hoyrt um hansara fyrstu royndarstig á hesari leið. »Johannes Andreassen var ein fantastiskur pedagogur«, plagdi Viggo at taka til, »hann dugdi væl at halda sínum næmingum til, geva teimum hug at spæla, og nógvan dent legði hann á góðan kropsbúrd og rætt bogastrok«. – Sjálvr minnst eg eftir ta einu konsertina, eg upplivdi við »Ljómi«, at gamli Jógván Waagstein aftaná hevði á orði, hvussu vakurt og rætt næmingarnir hjá Johannes Andreassen, Viggo Dal-Christiansen og Christian Dal-Restorff, fóru bogan. »Du har haft en god lærer«, var eisini tað skoðsmálið, sum Viggo fekk frá professionellum violinistum, sum hava vitjið henda veingin.

Viggo var vinsælur maður, kendi nógv fólk bæði burturi og heima, og væl dæmði honum at ferðast. Stuttligt var at lýða á hansara frásagnir frá ungum árum og tá serliga frá teirri tíð, hann var í húsum hjá ríkfólki í Háláandi. Helst hevur stuðið tá verið lagt til hansara kosmopolitiska hugburð. Hann visti nógv og hevði áhuga fyri nógvum. Sítt ungdomliga lyndi varð-